

Arbeids- og sosialkomiteen

Statsbudsjettet for 2020

Driftskutt

Regjeringens forslag om videreføring av flate kutt går utover kvaliteten på tjenestene. Kuttet representerer en manglende politisk vilje til å vurdere situasjonen i den enkelte virksomhet. Denne sparepolitikken svekker det offentlige og fører til dårligere tjenester og en svekket velferd, trygghet og rettssikkerhet for innbyggerne. NTL ber derfor komiteens medlemmer om å samles om et forslag til Stortinget hvor kuttet fjernes til fordel for en reell økning i tråd med den generelle lønns- og prisveksten.

ARBEIDS- OG VELFERDSETATEN

Driftsbudsjett

Driftskuttet for NAV utgjør 58,4 millioner. Siden osthøvelkuttene startet i 2015, er NAVs driftsbudsjett kuttet med 428 millioner. Dette tilsvarer rundt 600 årsverk.

Det er åpenbart at konsekvensene av kuttene vil bli lengre saksbehandlingstid på behandling av ytelsessaker, lengre ventetid på telefon og redusert mulighet til å følge opp brukere.

Regjeringen foreslår i tillegg til osthøvelkuttene å kutte 33 millioner i driftsbudsjettet som følge av gevinstuttak fra IKT-modernisering prosjekt 2. Videre kuttet 3,8 millioner som følge av at regjeringen forventer reduserte leiekostnader. Endringer i tiltaksbudsjettet medfører også et forslag om et kutt 2 millioner i driftsbudsjettet. Samlet innebærer dette kutt i driftsbudsjettet på 97,2 millioner kroner. Kuttene reduserer etatens handlingsrom betraktelig.

Regjeringen foreslår å øke driftsbevilgningen i Arbeids- og velferdsetaten med 119 millioner kroner for å styrke oppfølgingen av unge mottakere av arbeidsavklaringspenger. Det er nødvendig å få mer ressurser til oppfølging av unge på AAP, men når det samtidig kuttet 97,2 millioner er ikke denne satsningen av særlig betydning. Det er åpenbart at det ikke er mulig å kutte 97,2 millioner uten at dette vil påvirke oppfølgingen og ventetiden for brukerne. Hvis vi ser dette i sammenheng med kuttene fra 2015 til 2019, er det tydelig at utviklingen går i feil retning. Det er et prekært behov for flere ressurser til oppfølging, mens realiteten er at NAV får mindre ressurser.

Kutt i ytelser til sårbare grupper

NTL reagerer kraftig på at regjeringen henter de 119 millionene som skal gå til å styrke oppfølgingen av unge AAP-mottakere fra lommene til AAP-brukere. Regjeringens forslag om å kutte i AAP-ytelsen til nye mottakere under 25 år, med reduksjon av minsteytelsen fra 2G til 2/3 av 2G fra 1. februar 2020 er å ta fra de med en av de laveste inntektene. Dette vil føre til en kostnadsforskyvning over på kommunene i form av sosialstønad. Forslaget er usolidarisk og vil få konsekvenser for den fremtidige pensjonen til mottakerne. Avviklingen av Ung ufør-tillegget for alle nye mottakere av AAP uavhengig av alder vil ha tilsvarende virkning.

Regjeringen foreslår å avvikle ordninger for personer med flyktningstatus som i dag er unntatt kravet om botid for rett til ytelser og 40 års opptjening for krav på full minstepensjon. Som en delvis kompensasjon utvides supplerende stønad til å gjelde uføre med flyktningstatus.

NTL mener det er uverdig å kutte i ytelsene til mennesker som helt åpenbart ikke har mulighet til å oppnå full opptjening eller er for syke til å kunne fylle kravet om botid. Spesielt når det samtidig foreslås å heve kravet om botid fra 3 til 5 år for en rekke folketrygdtytelser.

NTL er kritiske til svekkelsen av grunn- og hjelpestønad og satsene på hjelpemiddelområdet. Innføringen av faste satser på støtte til barnebriller vil føre til at foreldre ikke får dekket utgifter for spesialbriller til barn med sterke synsproblemer. Spesialbriller må tåle barns bruk og ha en utforming som ikke virker stigmatiserende.

Tiltak i egenregi

Erfaring viser at det gir gode resultater når NAV gjør flere av disse kjerneoppgavene selv. Det er positivt at tiltak i egenregi økes fra 250 til 259,75 millioner, men økningen er slik vi ser det altfor puslete. NTL mener at Stortinget burde vedtatt en opptrappingsplan for tiltak i egenregi med en gradvis økning opp mot en størrelsesorden på 1 milliard.

ARBEIDSTILSYNET

Tilsynet har de senere årene fått jevnlig nedskjæringer i budsjettet som følge av ABE-kutt. Tilsynet har samtidig fått flere oppgaver som ikke er knyttet til tilsynsvirksomhet på arbeidsmiljølovgivningen. Den foreslåtte budsjettøkningen på IA-arbeidet er et slikt eksempel. Andre tilførte oppgaver er sekretariatsoppgaver for tvisteløsningsnemda, rikslønnsnemda og tariffnemda. Bemanning av servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA) og utvikling av treparts bransjeprogram samt økning av veiledning og regelverksutvikling. Det har samtidig vært en betydelig økning i antall ansatte som arbeider i direktoratet og som ikke er tilsynspersonell.

I takt med overføring av nye oppgaver, har andelen inspektører falt drastisk. Siden 2015 har man gått fra 320 til det som vil bli 200 inspektører i 2020 dersom budsjettforslaget vedtas. Disse skal føre tilsyn og kontrollere 250 000 virksomheter. NTL er svært bekymret for samfunnsvirkningene av et arbeidsliv hvor virksomheter kan bryte arbeidsmiljølovgivningen og hvor sannsynligheten for å få tilsyn er lav eller ikke-eksisterende.

Arbeidstilsynet har redusert antall tilsyn fra 17 939 tilsyn i 2015 til 13 412 tilsyn i 2018. I samme periode har regjeringen økt satsingen mot a-krim. A-krim utgjør nå 30 prosent av Arbeidstilsynets innsats. Samtidig har Arbeidstilsynet redusert antall ansatte ved naturlig avgang med 36 personer bare på de siste to årene.

I 2020 må Arbeidstilsynet håndheve det nye regelverket om innleie gjennom tilsyn og kontroll. Dette arbeidet vil kreve en betydelig ressursøkning for å kunne gjennomføres. Våre anslag tilsier at så lite som 200 kontroller vil kreve om lag 13 flere årsverk. Uten en økning i budsjettet, vil dette ta nødvendige ressurser fra andre kontroll- og tilsynsoppgaver og føre til en ytterligere nedgang i antallet tilsyn.

Tilsynet må oppbemannes med den kapasiteten som er forsvarlig med hensyn til opplæring og oppfølging av nye kontrollører hvert år i flere påfølgende år fremover. Budsjettmidlene som er avsatt er ikke tilstrekkelige til at det reelt sett kan utføres et dekkende tilsyn etter arbeidsmiljølovens intensjon.